

Group photo of the ASEAN Ministers after the 7th IAMMST

โดย เต็มธรรม สิทธิเลิศ

ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการเศรษฐกิจ ความร่วมมือในด้านดังกล่าวของอาเซียนได้รับการสนับสนุนและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ASEAN Ministerial Meeting on Science and Technology : AMMST) ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุก 3 ปี เพื่อหารือ กำหนดนโยบาย และติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในช่วงระหว่างสามปีดังกล่าวจะมีการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างไม่เป็นทางการ (Informal ASEAN Ministerial Meeting on Science and Technology : IAMMST) ด้วย

ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาเซียนในปัจจุบันมีการกำหนดเป็น 9 สาขา และจัดตั้งคณะอนุกรรมการในแต่ละสาขา ดังนี้

- 1) คณะอนุกรรมการด้านเทคโนโลยีชีวภาพ (Sub-Committee on Biotechnology : SCB)
- 2) คณะอนุกรรมการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Sub-Committee on Food Science and Technology : SCFST)
- 3) คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Sub-Committee on Infrastructure and Resources Development : SCIRD)
- 4) คณะอนุกรรมการด้านอุตุนิยมวิทยาและธรณีฟิสิกส์ (Sub-Committee on Meteorology and Geophysics : SCMG)
- 5) คณะอนุกรรมการด้านไมโครอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Sub-Committee on Microelectronics and Information Technology : SCMIT)
- 6) คณะอนุกรรมการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทะเล (Sub-Committee on Marine Science and Technology : SCMSAT)
- 7) คณะอนุกรรมการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวัสดุศาสตร์ (Sub-Committee on Material Science and

Technology : SCMST)

8) คณะอนุกรรมการด้านการวิจัยพลังงานนอกแบบ (Sub-Committee on Non-Conventional Energy Research : SCNCER) 9) คณะอนุกรรมการด้านเทคโนโลยีอวกาศและการประยุกต์ใช้ (Sub-Committee on Space Technology and Applications : SCOSA)

นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ASEAN Plan of Action on Science and Technology : APAST) 2007-2011

ซึ่งต่อมาได้รับความเห็นชอบให้ขยายระยะเวลาเป็น 2007-2015 ซึ่งสาระสำคัญโดยสรุป คือ

- (1) เร่งวิจัยและพัฒนาความร่วมมือและการส่งเสริมเทคโนโลยีเชิงพาณิชย์
 - (2) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - (3) สร้างเครือข่ายศูนย์ความเป็นเลิศและโครงการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - (4) เสริมสร้างความตระหนักรู้และการใช้ประโยชน์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (5) สร้างความแข็งแกร่งในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนระบบสนับสนุน และ
 - (6) หล่อหลอมความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศคู่เจรจาและองค์กร ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
- ในด้านโครงการในระดับภูมิภาค

ความคืบหน้าล่าสุดคือได้มีการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 8 ณ เมืองโบกอร์ ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2014 โดยมี ฯพณฯ Prof. Dr. Ir. H. Gusti Muhammad Hatta รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการวิจัยและเทคโนโลยี เป็นประธานที่ประชุม มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ได้มีการนำเสนอเป้าหมายของแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (ASEAN Plan of Action on Science, Technology and Innovation : APASTI) 2015-2020 ดังนี้

- (1) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันที่ใช้งานระหว่างภาครัฐและเอกชนและโครงการ Talent Mobility
- (2) การรับรู้และประโยชน์ของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- (3) เศรษฐกิจนวัตกรรม ที่ขับเคลื่อนโดยประโยชน์จากไอซีทีและการมีส่วนร่วมของเยาวชนในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- (4) การเข้าถึงตลาดโลกของนวัตกรรมอาเซียน
- (5) นวัตกรรมอาเซียนที่ตอบสนองต่อความท้าทายของสหัสวรรษใหม่ และ
- (6) ความร่วมมือด้านวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเชิงพาณิชย์ และเครือข่ายของศูนย์ความเป็นเลิศ

2. มีการขยายขอบเขตการใช้เงินกองทุนวิทยาศาสตร์อาเซียน (ASEAN Science Fund : ASF) โดยมีการแก้ไขแนวทางของ ASF เพื่อมุ่งเน้นสนับสนุนความคิดริเริ่มด้านนวัตกรรม และให้เปลี่ยนชื่อจาก ASF เป็นกองทุนอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (ASEAN Science, Technology and Innovation Fund : ASTIF)

โดยมีการกลั่นกรองโครงการที่สมควรได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มงานที่ได้รับการแต่งตั้งซึ่งรวมภาคเอกชนเข้าไว้ด้วย

3. ด้านความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจามีความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ได้แก่

3.1 ประเทศญี่ปุ่น ได้มีความก้าวหน้าในด้านโครงการร่วมวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนในสาขาวิทยาศาสตร์ และรัฐบาลญี่ปุ่นยังได้สนับสนุนด้านการเงินผ่านทาง Japan-ASEAN Integration Fund

3.2 ประเทศจีน ได้มีความร่วมมือในด้านวิทยาศาสตร์หลายประการ อาทิ โครงการห้องทดลองร่วม ศูนย์ถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจีน-อาเซียน และโครงการแลกเปลี่ยนนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่

3.3 สหภาพยุโรป มีความคืบหน้าในหลายโครงการ รวมถึงการช่วยพัฒนาแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (APASTI) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ อีกทั้งคาดหวังว่าจะมีความร่วมมือระหว่างอาเซียนและสหภาพยุโรปในอีกหลายด้าน อาทิ

การพัฒนากลไกการร่วมทุน และกรอบการดำเนินงานด้านการป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา

3.4 สหรัฐอเมริกา มีความก้าวหน้าของการดำเนินการริเริ่มโครงการต่าง ๆ อาทิ
โครงการนำร่องพัฒนานักวิทยาศาสตร์อาเซียน-สหรัฐ การมอบรางวัลนักวิทยาศาสตร์สตรีดีเด่นระดับอาเซียน-สหรัฐ
และได้มีการหารือเกี่ยวกับโครงการนำร่องพัฒนานักวิทยาศาสตร์อาเซียน-สหรัฐ ระยะที่ 2 อีกด้วย

การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครั้งที่ 16 ในปี 2015 จัดขึ้น ณ กรุงเวียงจันทน์
ประเทศลาว

ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
กรมประชาสัมพันธ์